

**ДЭЛХИЙН ЭХНИЙ 30 ТОМ ЭДИЙН ЗАСАГ БҮХИЙ ОРНЫ ДОТООДЫН НИЙТ
БҮТЭЭГДЭХҮҮН БА ТӨСВИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТИЙН ХАРЬЦАА**
(Мэдээлэл лавлагаа)

Ц.Норовдондог, Ц.Элбэгзаяа

Захиалагчийн хүсэлтийн дагуу лавлагаа мэдээлэлд дэлхийн эхний 30 том эдийн засагтай орнууд болон Монгол Улсын:

- ДНБ-ний хэмжээ,
- 1 хүнд ногдох ДНБ,
- ДНБ-нд эзлэх улсын төсвийн зардал,
- ДНБ-д эзлэх улсын гадаад өр,
- ДНБ-д эзлэх татварын орлого,
- ДНБ-д эзлэх улсын зээл зэрэг үзүүлэлтүүдийг харьцуулан гаргалаа.

Мэдээлэл лавлагааг гаргахдаа Олон Улсын Валютын сангаас 2013 оны 10 сард гаргасан статистик үзүүлэлт (International Monetary Fund statistics at October 2013, World's Richest Countries by 2013 GDP,-ийг үндсэн эх сурвалж болгон ашиглав. Дэлхийн эхний 30 том эдийн засагтай орны мэдээллийг 2 янзаар эрэмбэлэн, 2 хавсралт хүснэгтээр гаргаж хүргүүлэв. Үүнд:

- Хүснэгт 1 - ДНБ-ний хэмжээгээр
- Хүснэгт 2 - 1 хүнд ногдох ДНБ-ээр

Дэлхийн улс орнуудын ДНБ-ний хэмжээ, ДНБ-нд эзлэх төсвийн зарлагын дүн, ДНБ-нд эзлэх улсын гадаад өр, ДНБ-нд эзлэх татварын ачаалал, зээлийн хувь хэмжээ зэрэг үзүүлэлтүүдийг олон сайтуудад зөрүүтэй байдлаар гаргаж тавьсан байгаа учраас мэдээллийн бодитой байдлыг хангах үүднээс Олон Улсын Валютын сан, Дэлхийн банк болон зарим нэгэн нэр хүнд бүхий олон улсын байгууллагаас эрхлэн гаргасан статистик мэдээллүүдээс түүвэрлэн авсан болно.

Судалгаанаас үзэхэд, ДНБ-ний хэмжээгээр дэлхийд тэргүүлж буй 30 орны хувьд:

дд	Үзүүлэлтүүд	ДНБ-нээр тэргүүлэгч 30 орны дундаж	Монгол Улс (2012 оны Дэлхийн банкны статистик)
1	ДНБ-д эзлэх төсвийн зардал	17,2%	14,0%
2	ДНБ-д эзлэх улсын гадаад өр	76,9%	33,4%
3	ДНБ-д эзлэх татварын орлого	25,9%	33,8%
4	ДНБ-д эзлэх улсын зээл	94,9%	52,3%

Дээрх мэдээллийг зөвхөн ерөнхий мэдээллийг нэгтгэн харуулах зорилгоор гаргалаа. 30 орны дундаж үзүүлэлт ийм өндөр гарсан нь эдийн засгийн цар хүрээ том, санхүүгийн зах зээлийн хөгжил өндөртэй АНУ, Герман, Их Британи, Франц, Испани зэрэг орнуудын улсын өрийн үзүүлэлт харьцангуй өндөр байгаатай холбоотой байна.

Дэлхийн банкны мэдээллээс үзэхэд, Монгол Улсын ДНБ-ний хэмжээ 2012 оны байдлаар 10.27 биллион ам.доллар, ДНБ-нд эзлэх төсвийн зарлага 14.0 хувийг эзэлж байна гэж гаргасан байгаа боловч 2014 онд Улсын Их Хуралд Засгийн газраас өргөн барьсан төсвийн төслийн танилцуулгад дурдсанаар 2012 онд ДНБ-нд эзлэх төсвийн зарлага 43.2 хувь гэж бичсэн байна. (Тооцооллын аргачлал өөр байхыг үгүйсгэхгүй.)

2013 оны хувьд Олон улсын болон Монгол Улсын нэгдсэн статистик мэдээллүүд хараахан гараагүй, нэгтгэгдэж дуусаагүй байгаа тул 2012 оны байдлаар мэдээллийг гаргалаа.

(Зөвхөн лавлагаа мэдээллийн зориулалтаар гаргасан бөгөөд дэлгэрэнгүй мэдээллийг хүснэгтээс үзнэ үү.)

Хүснэгт 1. Дэлхийд хөгжлөөрөө тэргүүлэгч эхний 30 орны эдийн засгийн үзүүлэлтүүд

№	Улсын нэр	ДНБ, доллараар ¹⁸	ДНБ-нд эзлэх төсвийн зардал, хувиар ¹⁹	ДНБ-нд эзлэх улсын гадаад өр, хувиар ²⁰	ДНБ-нд эзлэх татварын орлого, хувиар ²¹	ДНБ-нд эзлэх улсын зээл, хувиар ²²
1	АНУ	16.7 их наяд	16.0	102.0	26.9	183.8
2	БНХАУ	13.4 их наяд	14.0	9.3	17.0	133.7
3	Энэтхэг	5.0 их наяд	12.0	20.6	17.7	51.5
4	Япон	4.7 их наяд	20.0	50.7	28.3	176.7
5	Герман	3.2 их наяд	19.0	168.0	40.6	101.1
6	ОХУ	2.6 их наяд	19.0	31.3	36.9	48.8
7	Бразил	2.4 их наяд	21.0	17.9	34.4	68.4
8	Их Британи	2.4 их наяд	22.0	413.0	39.0	176.1
9	Франц	2.3 их наяд	25.0	198.0	44.6	116.0
10	Мексик	1.8 их наяд	12.0	30.0	29.7	27.7
11	Итали	1.8 их наяд	20.0	122.0	41.6	124.4
12	Өмнөд Солонгос	1.7 их наяд	16.0	35.8	26.8	148.0
13	Канад	1.5 их наяд	21.0	72.9	32.2	-
14	Испани	1.4 их наяд	20.0	171.0	37.3	196.2
15	Индонези	1.3 их наяд	9.0	28.6	12.0	35.0
16	Турк	1.2 их наяд	15.0	42.4	32.5	54.4
17	Австрали	998.3 тэрбум	18.0	97.1	30.8	123.3
18	Иран	987.1 тэрбум	-	2.7	6.1	-
19	Саудын Араб	927.8 тэрбум	20.0	18.4	5.3	37.6
20	Тайван	926.4 тэрбум	-	-	12.9	-
21	Польш	814.0 тэрбум	18.0	74.7	33.8	53.8
22	Аргентин	771.0 тэрбум	17.0	29.7	37.2	18.5
23	Нидерланд	696.3 тэрбум	28.0	322.0	39.8	200.3
24	Тайланд	674.3 тэрбум	14.0	36.6	17.0	48.3
25	Өмнөд Африк	595.7 тэрбум	22.0	35.8	26.9	151.1
26	Пакистан	574.1 тэрбум	10.0	24.2	10.2	16.9
27	Египет	551.4 тэрбум	11.0	15.2	15.8	29.1
28	Малайз	525.0 тэрбум	14.0	32.9	15.5	117.8
29	Колумб	522.8 тэрбум	17.0	22.5	23.0	52.2
30	Нигери	478.5 тэрбум	12.0	4.9	6.1	20.9
31	Монгол Улс	10.27 тэрбум ²³	14.0	33.4	33.8	52.3

¹⁸International Monetary Fund statistics at October 2013, World's Richest Countries by 2013 GDP, <http://www.worldsrichestcountries.com>

¹⁹<http://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.GOV.T.ZS>, 2012

²⁰List of countries by External Debt (Percentage of GDP), 2010 <http://mecometer.com/topic/external-debt-percentage-of-gdp/>
²¹http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_tax_revenue_as_percentage_of_GDP, 2012.

²²Domestic credit to private sector (% of GDP), 2012, <http://data.worldbank.org/indicator/>

²³<http://data.worldbank.org/country/mongolia>, 2012

Хүснэгт 2. Нэг хүнд ногдох ДНБ-ээр дэлхийд тэргүүлэгч орнууд

№	Улсын нэр	1 хүнд ногдох ДНБ, доллараар ²⁴	ДНБ-нд эзлэх төсвийн зардал, хувиар ²⁵	ДНБ-нд эзлэх улсын гадаад өр, хувиар ²⁶	ДНБ-нд эзлэх татварын орлого, хувиар ²⁷	ДНБ-нд эзлэх улсын зээл, хувиар ²⁸
1	Люксембург	103828.0	17	4658.0	36.5	171.2
2	Норвеги	99558.0	21	132.0	43.6	-
3	Бермуд	84460.0	-	25.0	-	-
4	Швейцар	78925.0	11	247.0	29.4	176.4
5	Макао	78275.0	7	30.9	20.1	57.1
6	Австрали	67556.0	18	97.1	30.8	123.3
7	Дани	56326.0	29	187.0	49.0	205.4
8	Швед	55041.0	27	197.0	45.8	139.0
9	Канад	52219.0	21	72.9	32.2	-
10	АНУ	51749.0	16	102.0	26.9	183.8
11	Сингапур	51709.0	10	425.0	14.2	120.6
12	Япон	46720.0	20	50.7	28.3	176.7
13	Австри	46642.0	19	203.0	43.4	118.4
14	Нидерланд	45955.0	28	322.0	39.8	200.3
15	Ирланд	45932.0	18	1028.0	30.8	185.7
16	Финланд	45721.0	25	240.0	43.6	99.2
17	Бельги	43372.0	25	294.0	46.8	92.3
18	Исланд	42416.0	25	734.0	40.4	97.3
19	Герман	41863.0	19	168.0	40.6	101.1
20	Бруней	41127.0	17	-	-	31.5
21	Франц	39772.0	25	198.0	44.6	116.0
22	Их британи	39094.0	22	413.0	39.0	176.1
23	Шинэ Зеланд	37749.0	21	53.1	34.5	-
24	Хонгконг	36796.0	9	398.0	13.0	198.1
25	Итали	33072.0	20	122.0	42.6	124.4
26	Испани	28624.0	20	171.0	37.3	192.6
27	Пуэрто Рико	27678.0	-	60.8	-	-
28	Кипр	26070.0	-	426.0	39.2	305.1
29	Саудын Араб	25136.0	20	18.4	5.3	37.6
30	Экваторын Гвиней	24036.0	-	10.8	1.7	6.7
31	Монгол Улс	3673.0	14	33.4	33.8	52.3

²⁴<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD/countries?display=default>, 2012.²⁵<http://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.GOV.ZS>, 2012,²⁶List of countries by External Debt (Percentage of GDP), <http://mecometer.com/topic/external-debt-percentage-of-gdp/>²⁷http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_tax_revenue_as_percentage_of_GDP, 2012.²⁸Domestic credit to private sector (% of GDP), 2012. <http://data.worldbank.org/indicator/>